

T.C.

YARGITAY

CEZA GENEL KURULU

E. 2000/4-11

K. 2000/30

T. 22.2.2000

- ÖĞRETMENLERİN TERBİYE HAKKI (Sınırları)
- TERBİYE HAKKININ KÖTÜYE KULLANILMASI (Öğretmenin Öğrenciyi Dövmesi)
- ÖĞRETMENİN ÖĞRENCİYİ DÖVMESİ (Etkili Eylem-Terbiye Hakkının Kötüye Kullanılması)
- ETKİLİ EYLEM (Öğretmenin Öğrenciyi Dövmesi)

765/m.251,456

ÖZET: Öğretmenlerin öğrenciler üzerinde eğitim içi disiplin sağlanması yönünden terbiye ve itaat ettirme haklarını kullanmaları kendilerine öğrenciyi dövme hakkı vermez.

DAVA: Terbiye hakkının kötüye kullanılması suçundan sanık R.Ç.`nin beraatine ilişkin İzmir 4. Asliye Ceza Mahkemesince 28.4.1997 gün ve 185-359 sayı ile verilen kararın katılanlar vekili tarafından temyiz edilmesi üzerine, dosyayı inceleyen Yargıtay 4. Ceza Dairesince 20.9.1998 gün ve 3191-3793 sayı ile;

"Öğretmen olan sanığın, öğrenci mağdurun eline cetvel ile vurarak onu yaraladığının oluşa uygun biçimde kabul edilmesi karşısında TCY.nin 456/4 ve 251. maddeleri uyarınca cezalandırılması yerine yasal olmayan gerekçelerle beraatine karar verilmesi" isabetsizliğinden hükmün bozulmasına karar verilmiştir.

Yerel mahkeme ise 3.11.1998 gün ve 1005-1282 sayı ile; "Sanığın, olay günü mağdurenin bulunduğu sınıfın dersinin boş olması nedeniyle nöbetçi öğretmen olarak öğrencileri yaptıkları gürültü nedeniyle birkaç kez uyarmasına rağmen öğrencilerin disiplinsiz davranmalarından dolayı sanığın mağduru ayırt etmeden, özel bir kast göstermeden tüm öğrencileri disiplin ve tedip hakkını kullanmak üzere uyararak amacıyla elindeki naylon cetvelin yatay tarafı ile her öğrenciye birer defa vurduğu, bu vuruşta etkili eylem kastının bulunmadığı gibi, tedip hakkının kullanılmasının da aşılmadığı inancına varıldığı" gerekçesi ile önceki hükümde direnmiştir.

Bu kararında katılanlar vekili tarafından süresinde temyiz edilmesi üzerine dosya, Yargıtay C. Başsavcılığının "bozma" istekli 21.12.1999 günlü tebliğnamesi ile Birinci Başkanlığa gönderilmekle, Ceza Genel Kurulunca okundu, gereği konuşulup düşünüldü:

KARAR: Özel Daire ile Yerel Mahkeme arasındaki uyuşmazlık, somut olayda sanığa yüklenen etkili eylem suçunun unsurları yönünden oluşup oluşmadığına ilişkindir.

Olay günü bir ilköğretim okulunda nöbetçi öğretmen olan sanığın daha önceden öğretmenler kurulunda alınan karar uyarınca teneffüslerde dışarı çıkmaları için uyardığı ve aralarında mağdurenin de bulunduğu 6. sınıf öğrencilerinden bir kısmının, üçüncü teneffüste de dışarı çıkmamaları üzerine sınıfta bulunan dokuz, on öğrencinin ellerine cetvelle birer kez vurduğu, bu vurma nedeniyle yumuşak

doku travması geçiren mağdurenin Adli Tıp Uzmanınca verilen rapora göre üç gün iş ve gücünden kalacağı, sanığın kaçamaklı kabulü, mağdurenin ve tanıkların anlatımı ve tüm dosya kapsamından anlaşılmıştır. Esasen açıklanan bu oluştta Özel Daire ile Yerel Mahkeme arasında bir uyumsuzluk da bulunmamaktadır.

Öğretmenlerin öğrenciler üzerinde eğitim içi disiplinin sağlanması yönünden terbiye ve itaat ettirme hakları bulunmaktadır. Ancak, bu hak disiplin cezası vermek ile bedensel zarara yol açmayacak şekilde örneğin kulak tutmak, tek ayağı üzerinde durdurmak gibi davranış biçimleriyle sınırlı olup hiçbir zaman etkili eylemde bulunmayı kapsamaz. O halde öğretmenlerin terbiye hakkını kullanmaları onlara öğrenciyi dövme hakkı vermeyeceğinden, somut olayda mağdureye cetvelle vuran sanığın etkili eylem kastının olmadığından söz etmek de olanaksızdır. Bu nedenle isabetsiz olan direnme hükmünün bozulmasına karar verilmelidir.

Çoğunluk görüşüne katılmayan Kurul Başkanı ve bir kısım üyeler ise; "Medeni Yasa hükümleri ile tanınmış bir hak olan "terbiye ve itaat ettirme hakkı" TCY.nin uygulanması yönünde de hukuka uygunluk nedenlerinden biridir. Bu hakkın kötüye kullanılması ise TCY.nin 477. maddesinde yaptırıma bağlanmıştır. Bu hakkın sınırının aşılp aşılmadığı her olayın özel-liğine göre hakim tarafından tayin ve takdir edilecektir.

Bu hakkın kullanımında, mağdurun sağlığını tehlikeye koymadan, yalnızca terbiye vermek ve disiplinin sağlanması için zor kullanılması olanaklıdır. Nitekim öğretide de bu konu ele alınmış, "Münhasıran terbiye ve disiplin gayelerine matuf bulunan cebir ve şiddet meşru suretle kullanılabilir vasıtalar"dır. Bu vasıtaların münhasıran terbiye ve disiplin maksadıyla kullanılmış olması, böyle hallerde şahıslara karşı işlenen suçlara ait diğer hükümlerin de tatbikine manidir. Zira yasa, disiplin ve terbiye bakımından böyle bir sınır çizmekle terbiye ve disiplin vasıtalarına cezasızlık tanımıştır." denmiştir. (Manzini`ye atfen Prof. Faruk Erem, Türk Ceza Hukuku Özel Hükümler, Cilt 4. sh.526)

Somut olayda sanığın, terbiye hakkının kullanılmasından ibaret mağdurenin eline cetvelle vurmak eyleminde hukuka uygunluk nedeni bulunduğundan isabetli olan direnme hükmünün onanmasına karar verilmelidir." görüşüyle karşı oy kullanmışlardır.

SONUÇ: Açıklanan nedenlerle Yerel Mahkeme direnme hükmünün BOZULMASINA, dosyanın yerine gönderilmek üzere Yargıtay C. Başsavcılığına tevdiine, 8.02.2000 gün yapılan birinci müzakerede yasal çoğunluk sağlanamadığından 22.2.2000 günü oyçokluğu ile tebliğnamedeki isteme uygun olarak karar verildi.